

CUPRINS

CAPITOLUL I. NOȚIUNI INTRODUCTIVE PRIVIND DREPTUL COMERCIAL	1
<i>Secțiunea 1. Noțiunea și obiectul dreptului comercial</i>	1
§1. Noțiunea dreptului comercial	1
§2. Obiectul dreptului comercial	2
<i>Secțiunea a 2-a. Autonomia dreptului comercial</i>	5
§1. Noțiuni introductive	5
§2. Argumentele în favoarea unității dreptului privat	5
§3. Argumentele în favoarea autonomiei dreptului comercial	6
<i>Secțiunea a 3-a. Corelația dreptului comercial cu alte ramuri de drept</i>	11
§1. Precizări prealabile	11
§2. Corelația dreptului comercial cu dreptul civil	11
§3. Corelația dreptului comercial cu dreptul procesual civil	12
§4. Corelația dreptului comercial cu dreptul comerțului internațional	12
§5. Corelația dreptului comercial cu dreptul administrativ	12
§6. Corelația dreptului comercial cu dreptul fiscal	13
§7. Corelația dreptului comercial cu dreptul penal	13
<i>Secțiunea a 4-a. Izvoarele dreptului comercial</i>	13
CAPITOLUL II. ÎNTRERINDEREA COMERCIALĂ – FORMĂ JURIDICĂ A DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚII COMERCIALE	16
<i>Secțiunea 1. Câteva aspecte privind actele și faptele comerciale în reglementarea Codului comercial</i>	16
<i>Secțiunea a 2-a. Întrerinderea – principala formă a desfășurării activității comerciale</i>	18
§1. Întrerinderea comercială	21
§2. Întrerinderea civilă (necomercială)	22
CAPITOLUL III. COMERCIANȚII – PROFESIONIȘTI, TITULARI AI ÎNTRERINDERILOR COMERCIALE	24
<i>Secțiunea 1. Noțiunea de comerciant</i>	24
§1. Delimitarea noțiunii de comerciant	24
§2. Interesul practic al noțiunii de comerciant	26
<i>Secțiunea a 2-a. Categoriile de comercianți</i>	27
§1. Comercianții persoane fizice – profesioniști, titulari ai unor întreprinderi comerciale	27
§2. Comercianții persoane juridice – profesioniști, titulari ai unor întreprinderi comerciale	36
<i>Secțiunea a 3-a. Restricțiile privind desfășurarea activității comerciale</i>	39
§1. Incompatibilitățile	39
§2. Decăderile	40

§3. Interdicțiile _____	41
§4. Licențele _____	41
§5. Avizele și acordurile _____	41
<i>Secțiunea a 4-a. Obligațiile comercianților _____</i>	<i>42</i>
§1. Publicitatea prin registrul comerțului _____	42
§2. Obligația organizării și ținerii contabilității _____	47
§3. Exerțarea comerțului în limitele concurenței licite și cu respectarea regulilor privind protecția consumatorului _____	50
CAPITOLUL IV. FONDUL DE COMERȚ _____	57
<i>Secțiunea 1. Noțiune și delimitare _____</i>	<i>57</i>
§1. Noțiune _____	57
§2. Delimitarea fondului de comerț _____	58
§3. Natura juridică a fondului de comerț _____	59
<i>Secțiunea a 2-a. Elementele fondului de comerț _____</i>	<i>61</i>
Subsecțiunea 1. Elementele corporale ale fondului de comerț _____	61
§1. Firma _____	62
§2. Emblema _____	65
§3. Clientela și vadul comercial _____	66
§4. Drepturile de proprietate industrială _____	67
§5. Drepturile de autor _____	67
Subsecțiunea a 2-a. Elementele corporale ale fondului de comerț _____	68
§1. Bunurile imobile _____	68
§2. Bunurile mobile corporale _____	68
<i>Secțiunea a 3-a. Protecția fondului de comerț _____</i>	<i>69</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Actele juridice privind fondul de comerț _____</i>	<i>69</i>
§1. Vânzarea fondului de comerț _____	69
§2. Transmiterea fondului de comerț ca aport în societatea comercială _____	70
§3. Locațiunea fondului de comerț _____	71
§4. Uzufuctul fondului de comerț _____	71
§5. Garanția reală mobilă asupra fondului de comerț _____	71
CAPITOLUL V. AUXILIARII COMERCIANȚILOR _____	74
<i>Secțiunea 1. Noțiune și categorii _____</i>	<i>74</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Reprezentării comercianților _____</i>	<i>75</i>
§1. Noțiune și reglementare _____	75
§2. Categoriile reprezentării _____	75
§3. Părțile contractului de reprezentare/reprezentării _____	76
§4. Condițiile reprezentării _____	77
§5. Efectele reprezentării _____	78
§6. Anularea actelor juridice încheiate de către reprezentant cu terțul _____	80
§7. Înțetarea reprezentării _____	81
<i>Secțiunea a 3-a. Mandatarii comercianților _____</i>	<i>82</i>
§1. Definiție și reglementare _____	82
§2. Forma mandatului _____	82

§3. Puterile mandatarului _____	83
§4. Obligațiile părților _____	83
§5. Încetarea calității de mandatar _____	86
<i>Secțiunea a 4-a. Comisionarii</i> _____	86
<i>Secțiunea a 5-a. Intermediarii</i> _____	87
<i>Secțiunea a 6-a. Agenții comerciali</i> _____	87
CAPITOLUL VI. SOCIETĂȚILE REGLEMENTATE DE LEGEA NR. 31/1990 _____	89
Subcapitolul I. Regulile comune aplicabile	
societăților reglementate de Legea nr. 31/1990 _____	89
<i>Secțiunea 1. Noțiunea societăților</i>	
<i>reglementate de Legea nr. 31/1990</i> _____	89
§1. Definiția societății reglementate de Legea nr. 31/1990 _____	89
§2. Delimitarea societății reglementate de Legea nr. 31/1990 de	
societatea civilă _____	90
§3. Reglementarea juridică a societăților cu personalitate juridică _____	92
<i>Secțiunea a 2-a. Elementele specifice ale</i>	
<i>contractului de societate, care stau la baza societății</i>	
<i>reglementate de Legea nr. 31/1990</i> _____	96
§1. Aporturile asociațiilor _____	96
§2. Intenția asociațiilor de a colabora la desfășurarea activității	
societății (<i>affectio societatis</i>) _____	103
§3. Realizarea și împărțirea profitului _____	104
<i>Secțiunea a 3-a. Formele societăților reglementate</i>	
<i>de Legea nr. 31/1990 și clasificarea lor</i> _____	108
§1. Formele societății reglementate de Legea nr. 31/1990 _____	108
§2. Clasificarea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990 _____	109
<i>Secțiunea a 4-a. Constituirea societăților reglementate de Legea</i>	
<i>nr. 31/1990</i> _____	111
Subsecțiunea 1. Actele constitutive ale societății reglementate de	
Legea nr. 31/1990 _____	111
§1. Noțiuni generale _____	111
§2. Contractul de societate _____	112
§3. Statutul societății _____	121
Subsecțiunea a 2-a. Formalitățile necesare constituirii	
societăților reglementate de Legea nr. 31/1990 _____	121
§1. Întocmirea actelor constitutive _____	122
§2. Înmatricularea și autorizarea funcționării societății _____	123
§3. Publicitatea privind constituirea societății și înscrierea fiscală a	
societății _____	126
Subsecțiunea a 3-a. Regimul actelor juridice încheiate în cursul	
constituirii societății _____	126
Subsecțiunea a 4-a. Consecințele încălcării cerințelor legale de	
constituire a societății _____	127
§1. Neînregistrarea societății _____	128

§2. Neregularitățile constatate de către directorul oficiului registrului comerțului sau de persoana desemnată cu ocazia soluționării cererii de înregistrare _____	128
§3. Consecințele neregularităților constatate după înregistrarea societății _____	129
§4. Efectele nerespectării cerințelor legale privind publicitatea constituirii societății _____	132
Subsecțiunea a 5-a. Înființarea sucursalelor și filialelor societăților reglementate de Legea nr. 31/1990 _____	132
§1. Regimul juridic al sucursalelor și filialelor _____	133
§2. Condițiile necesare înființării sucursalelor _____	134
Subsecțiunea a 6-a. Personalitatea juridică a societății reglementate de Legea nr. 31/1990 _____	136
§1. Atributele de identificare ale societății _____	137
§2. Voința societății reglementate de Legea nr. 31/1990 _____	138
§3. Capacitatea juridică a societății _____	139
§4. Patrimoniul societății _____	140
§5. Consecințele juridice ale calității de persoană juridică a societății _____	141
<i>Secțiunea a 5-a. Funcționarea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990 _____</i>	<i>142</i>
Subsecțiunea 1. Adunarea generală _____	143
§1. Categoriile de adunări generale _____	143
§2. Convocarea adunării generale _____	146
§3. Ședința adunării generale _____	149
§4. Hotărârile adunărilor generale _____	152
Subsecțiunea a 2-a. Administrarea și conducerea societății reglementate de Legea nr. 31/1990 _____	155
§1. Precizări prealabile _____	155
§2. Statutul juridic al administratorilor _____	156
§3. Unele reguli speciale privind pluralitatea administratorilor _____	164
§4. Răspunderea administratorilor _____	164
Subsecțiunea a 3-a. Controlul gestiunilor societăților reglementate de Legea nr. 31/1990 _____	168
§1. Cenzorii societății _____	168
§2. Auditorii financiari _____	170
<i>Secțiunea a 6-a. Modificarea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990 _____</i>	<i>171</i>
Subsecțiunea 1. Condițiile generale ale modificării actului constitutiv al societății _____	172
§1. Căile (modalitățile) de modificare a actului constitutiv _____	172
§2. Forma actului de modificare a actului constitutiv _____	173
§3. Înregistrarea și publicarea actului modificator _____	173
§4. Dreptul de opoziție _____	174
§5. Dreptul asociaților de a se retrage din societate _____	174

Subsecțiunea a 2-a. Principalele cazuri de modificare a societății reglementate de Legea nr. 31/1990	175
§1. Majorarea capitalului social	176
§2. Reducerea capitalului social	180
§3. Prolungirea duratei societății	182
§4. Fuziunea și divizarea societăților	184
§5. Schimbarea formei juridice a societății reglementate de Legea nr. 31/1990	196
<i>Secțiunea a 7-a. Dizolvarea și lichidarea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990</i>	196
Subsecțiunea 1. Noțiuni introductive	196
Subsecțiunea a 2-a. Dizolvarea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990	197
§1. Cauzele generale de dizolvare a societății reglementate de Legea nr. 31/1990	197
§2. Căile dizolvării societății reglementate de Legea nr. 31/1990	202
§3. Efectele dizolvării societății reglementate de Legea nr. 31/1990	205
Subsecțiunea a 3-a. Lichidarea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990	205
§1. Principiile generale ale lichidării societăților	206
§2. Modificările produse de trecerea la faza de lichidare a societății	207
§3. Statutul lichidatorilor	209
§4. Lichidarea activului și pasivului societății reglementate de Legea nr. 31/1990	210
§5. Drepturile asociaților convenite din lichidarea societății	212
§6. Închiderea lichidării societății reglementate de Legea nr. 31/1990	214
Subcapitolul II. Regulile speciale aplicabile fiecărei forme de societate reglementate de Legea nr. 31/1990	216
<i>Secțiunea 1. Societatea în nume colectiv</i>	216
Subsecțiunea 1. Noțiunea și caracterele societății în nume colectiv	216
Subsecțiunea a 2-a. Constituirea societății în nume colectiv	217
Subsecțiunea a 3-a. Funcționarea societății în nume colectiv	217
§1. Deliberările și deciziile asociaților	217
§2. Administrarea societății în nume colectiv	218
§3. Controlul gestiunii societății	218
Subsecțiunea a 4-a. Dizolvarea și lichidarea societății în nume colectiv	218
<i>Secțiunea a 2-a. Societatea în comandită simplă</i>	219
Subsecțiunea 1. Noțiunea și caracterele societății în comandită simplă	219
Subsecțiunea a 2-a. Constituirea societății în comandită simplă	219
Subsecțiunea a 3-a. Funcționarea societății în comandită simplă	220
Subsecțiunea a 4-a. Dizolvarea și lichidarea societății în comandită simplă	220
<i>Secțiunea a 3-a. Societatea pe acțiuni</i>	221
Subsecțiunea 1. Noțiunea și caracteristicile societății pe acțiuni	221

Subsecțiunea a 2-a. Constituirea societății pe acțiuni _____	221
§1. Actele constitutive ale societății pe acțiuni _____	221
§2. Modalitățile de constituire a societății pe acțiuni _____	222
§3. Formalitățile necesare constituirii societății pe acțiuni _____	226
Subsecțiunea a 3-a. Funcționarea societății pe acțiuni _____	227
§1. Acțiunile emise de societate _____	227
§2. Adunarea generală a acționarilor _____	232
§3. Administrarea și conducerea societății pe acțiuni _____	240
§4. Controlul gestiunii societății _____	249
§5. Obligațiunile emise de societatea pe acțiuni _____	250
§6. Registrele societății pe acțiuni _____	252
§7. Fondurile de rezervă ale societății pe acțiuni _____	253
Subsecțiunea a 4-a. Dizolvarea și lichidarea societății pe acțiuni _____	253
<i>Secțiunea a 4-a. Societatea în comandită pe acțiuni _____</i>	<i>253</i>
<i>Secțiunea a 5-a. Societatea cu răspundere limitată _____</i>	<i>254</i>
Subsecțiunea 1. Noțiunea și caracterele societății cu răspundere limitată _____	254
Subsecțiunea a 2-a. Societatea cu răspundere limitată cu asociat unic _____	254
Subsecțiunea a 3-a. Constituirea societății cu răspundere limitată _____	256
§1. Contractul de societate _____	256
§2. Statutul societății _____	257
§3. Formalitățile necesare constituirii societății _____	257
Subsecțiunea a 4-a. Funcționarea societății cu răspundere limitată _____	257
§1. Adunarea generală a asociaților _____	257
§2. Administrarea societății cu răspundere limitată _____	260
§3. Controlul gestiunii societății cu răspundere limitată _____	262
§4. Transmiterea părților sociale _____	263
§5. Retragerea asociatului din societate _____	266
§6. Excluderea asociatului din societatea cu răspundere limitată _____	268
Subsecțiunea a 5-a. Modificarea societății cu răspundere limitată _____	270
Subsecțiunea a 6-a. Dizolvarea și lichidarea societății cu răspundere limitată _____	271
Subcapitolul III. Societatea europeană și grupurile de interes economic _____	271
<i>Secțiunea 1. Societatea europeană _____</i>	<i>271</i>
§1. Considerații generale _____	271
§2. Constituirea societății europene _____	272
§3. Funcționarea societății europene _____	273
§4. Dizolvarea și lichidarea societății europene _____	273
<i>Secțiunea a 2-a. Grupurile de interes economic _____</i>	<i>273</i>
§1. Noțiune și reglementare _____	273
§2. Constituirea grupului de interes economic _____	274
§3. Funcționarea grupului de interes economic _____	275
§4. Modificarea grupului de interes economic _____	276
§5. Dizolvarea și lichidarea grupului de interes economic _____	276
<i>Secțiunea a 3-a. Grupurile europene de interes economic _____</i>	<i>277</i>
§1. Noțiune și reglementare _____	277
§2. Constituirea grupului european de interes economic _____	277

§3. Modificarea grupului european de interes economic _____	277
§4. Organizarea și funcționarea grupului european de interes economic ____	278
§5. Sucursalele și filialele grupului european de interes economic _____	279
§6. Dizolvarea și lichidarea grupului european de interes economic _____	279
CAPITOLUL VII. PARTICULARITĂȚILE OBLIGAȚIILOR IZVORÂTE DIN RAPORTURILE JURIDICE LA CARE PARTICIPĂ PROFESIONIȘTII COMERCIANȚI _____	280
Subcapitolul I. Regulile speciale privind formarea și executarea obligațiilor în raporturile juridice dintre profesioniștii comercianți _____	281
<i>Secțiunea 1. Regulile privind formarea obligațiilor specifice activităților comerciale _____</i>	<i>281</i>
§1. Principiul libertății contractuale _____	281
§2. Regulile generale privind încheierea contractelor în activitatea comercială _____	284
§3. Încheierea contractelor comerciale prin mijloace electronice _____	286
<i>Secțiunea a 2-a. Regulile speciale privind executarea obligațiilor izvorâte din raporturile juridice la care participă profesioniștii comercianți _____</i>	<i>288</i>
§1. Prețul în obligațiile specifice activității comerciale _____	288
§2. Regimul juridic al dobânzilor _____	289
§3. Caracterul oneros al mandatului în materie comercială _____	295
§4. Solidaritatea codebitorilor _____	297
<i>Secțiunea a 3-a. Probele în raporturile juridice la care participă profesioniștii comercianți _____</i>	<i>299</i>
Subsecțiunea 1. Considerații introductive _____	299
Subsecțiunea a 2-a. Principalele mijloace de probă folosite în raporturile comerciale _____	299
§1. Proba prin înscrisuri _____	299
§2. Proba cu martori _____	300
§3. Raportul de expertiză _____	300
§4. Facturile acceptate _____	301
§5. Corespondența comercială _____	301
§6. Telegramele _____	302
§7. Mijloacele moderne de comunicare și valoarea lor probatorie în raporturile comerciale _____	302
§8. Registrele profesioniștilor _____	303
§9. Mențiunile făcute de creditor _____	305
CAPITOLUL VIII. PRINCIPALELE CONTRACTE FOLOSITE ÎN ACTIVITATEA COMERCIALĂ _____	306
Subcapitolul I. Unele particularități ale contractului de vânzare-cumpărare în activitatea comercială _____	306
<i>Secțiunea 1. Scopul vânzării-cumpărării comerciale _____</i>	<i>306</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Obiectul vânzării-cumpărării în activitatea comercială _____</i>	<i>307</i>
§1. Lucrul vândut _____	307

§2. Prețul vânzării _____	313
Secțiunea a 3-a. Răspunderea pentru vicii _____	316
§1. Răspunderea pentru viciile aparente _____	316
§2. Răspunderea pentru viciile ascunse _____	318
Secțiunea a 4-a. Obligația de garanție pentru buna funcționare _____	319
§1. Răspunderea vânzătorului pentru calitatea produselor în termenul de garanție și în termenul de valabilitate _____	320
§2. Răspunderea pentru calitatea produselor în cadrul duratei medii de utilizare _____	321
§3. Răspunderea vânzătorului pentru conformitatea produselor _____	321
§4. Răspunderea vânzătorului pentru produsele cu defecte _____	322
Subcapitolul II. Contractul de furnizare _____	322
Secțiunea 1. Precizări prealabile _____	322
Secțiunea a 2-a. Noțiune și reglementare _____	323
Secțiunea a 3-a. Natura juridică a contractului de furnizare _____	323
Secțiunea a 4-a. Caracterele juridice ale contractului de furnizare _____	324
Secțiunea a 5-a. Asemănări și deosebiri între contractul de furnizare și alte contracte (contractul de vânzare-cumpărare, comision, antrepriza, prestare de servicii) _____	325
Secțiunea a 6-a. Efectele contractului de furnizare _____	327
§1. Obligațiile furnizorului _____	327
§2. Obligațiile beneficiarului _____	331
Secțiunea a 7-a. Încetarea contractului de furnizare _____	332
Subcapitolul III. Contractul de fiducie _____	332
Secțiunea 1. Precizări prealabile _____	332
Secțiunea a 2-a. Noțiune și reglementare _____	333
Secțiunea a 3-a. Operațiunea de fiducie și contractul de fiducie _____	334
Secțiunea a 4-a. Categoriile fiduciei _____	334
Secțiunea a 5-a. Părțile contractului de fiducie _____	334
Secțiunea a 6-a. Condițiile de validitate ale fiduciei _____	335
§1. Forma contractului de fiducie _____	335
§2. Cuprinsul contractului _____	335
§3. Înregistrarea fiduciei _____	335
§4. Desemnarea beneficiarului _____	337
§5. Interdicția liberalității fiduciei _____	338
Secțiunea a 7-a. Opozabilitatea fiduciei _____	338
Secțiunea a 8-a. Efectele juridice ale contractului de fiducie _____	339
§1. Obligațiile constitutorului _____	339
§2. Obligațiile fiduciarului _____	340
§3. Efectele contractului de fiducie față de terți _____	345
Secțiunea a 9-a. Modificarea contractului de fiducie _____	345
Secțiunea a 10-a. Încetarea contractului de fiducie _____	346
§1. Cazurile specifice de încetare a contractului de fiducie _____	346
§2. Efectele încetării contractului de fiducie _____	348

Subcapitolul IV. Contractul de report	349
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	349
<i>Secțiunea a 2-a. Forma contractului de report</i>	349
<i>Secțiunea a 3-a. Reportul și vânzarea cu pact de răscumpărare</i>	350
<i>Secțiunea a 4-a. Efectele juridice ale contractului de report</i>	351
§1. Obligația reportatorului de a exercita opțiunea	351
§2. Efectuarea de vărsăminte asupra titlurilor	351
§3. Drepturile accesorii	351
§4. Exercițarea drepturilor specifice titlurilor și valorilor mobiliare față de emitentii acestora	352
<i>Secțiunea a 5-a. Lichidarea reportului</i>	353
Subcapitolul V. Contractul de intermediere	353
<i>Secțiunea 1. Noțiune și caracteristici</i>	353
<i>Secțiunea a 2-a. Formarea contractului de intermediere</i>	354
§1. Obiectul contractului	354
§2. Forma contractului de intermediere	355
<i>Secțiunea a 3-a. Efectele contractului de intermediere</i>	355
§1. Obligațiile intermediarului	355
§2. Obligațiile clientului	357
<i>Secțiunea a 4-a. Aplicații practice ale intermedierei</i>	358
Subcapitolul VI. Contractul de comision	359
<i>Secțiunea 1. Noțiunea și reglementarea contractului de comision</i>	359
<i>Secțiunea a 2-a. Asemănări și deosebiri între contractul de comision și contractul de mandat</i>	361
<i>Secțiunea a 3-a. Forma și proba contractului de comision</i>	361
<i>Secțiunea a 4-a. Părțile contractului de comision</i>	362
§1. Capacitatea părților	362
§2. Consimțământul părților	362
<i>Secțiunea a 5-a. Efectele contractului de comision</i>	363
§1. Efectele comisionului în raporturile dintre comitent și comisionar	363
§2. Efectele executării contractului de comision față de terți	366
<i>Secțiunea a 6-a. Încetarea contractului de comision</i>	367
Subcapitolul VII. Contractul de consignație	367
<i>Secțiunea 1. Reglementarea, noțiunea, forma și proba contractului de consignație</i>	367
<i>Secțiunea a 2-a. Părțile contractului de consignație</i>	368
§1. Consimțământul	368
§2. Capacitatea părților	368
§3. Obiectul contractului	369
<i>Secțiunea a 3-a. Efectele contractului de consignație</i>	369
§1. Obligațiile consignatului	369
§2. Obligațiile consignatarului	371
<i>Secțiunea a 4-a. Încetarea contractului de consignație</i>	374
Subcapitolul VIII. Contractul de agenție	374
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	374

<i>Secțiunea a 2-a. Caracterile juridice și particularitățile contractului de agenție</i>	374
§1. Exclusivitatea	375
§2. Clauza de neconcurență	375
<i>Secțiunea a 3-a. Forma și proba contractului de agenție</i>	376
<i>Secțiunea a 4-a. Deosebiriile dintre contractul de agenție și contractul de mandat și comision</i>	377
<i>Secțiunea a 5-a. Părțile contractului</i>	377
<i>Secțiunea a 6-a. Efectele contractului de agenție</i>	378
§1. Efectele contractului în raporturile dintre agent și comitent	378
§2. Efectele față de terți	382
<i>Secțiunea a 7-a. Încetarea contractului de agenție</i>	382
§1. Cazurile de încetare a contractului de agenție	383
§2. Remunerații și despăgubiri datorate încetării contractului	384
Subcapitolul IX. Contractul de franciză	385
<i>Secțiunea 1. Reglementare, noțiune și caractere juridice</i>	385
<i>Secțiunea a 2-a. Părțile și obiectul francizei</i>	386
<i>Secțiunea a 3-a. Obiectul francizei</i>	387
<i>Secțiunea a 4-a. Independența părților</i>	387
<i>Secțiunea a 5-a. Diferite tipuri de franciză</i>	388
§1. Franciza de producție sau industrială	388
§2. Franciza de servicii	388
§3. Franciza de distribuție	388
§4. Master franchise	389
<i>Secțiunea a 6-a. Încheierea contractului</i>	389
§1. Etapa precontractuală	389
§2. Cuprinsul contractului de franciză	390
<i>Secțiunea a 7-a. Efectele contractului de franciză</i>	392
§1. Obligațiile francizorului	392
§2. Obligațiile beneficiarului	394
<i>Secțiunea a 8-a. Încetarea contractului de franciză</i>	395
Subcapitolul X. Contractul de leasing	396
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	396
<i>Secțiunea a 2-a. Caracterile juridice ale contractului de leasing</i>	397
<i>Secțiunea a 3-a. Părțile contractului de leasing</i>	398
§1. Finanțatorul/locatorul	398
§2. Locatarul/utilizatorul	399
<i>Secțiunea a 4-a. Delimitarea contractului de leasing</i>	399
§1. Operațiunea de leasing și contractul de leasing	399
§2. Delimitarea contractului de leasing de alte contracte	400
<i>Secțiunea a 5-a. Categoriile de leasing</i>	400
§1. Leasing financiar și leasing operațional	400
§2. Leasing mobilier și leasing imobilier	401
§3. Forme speciale de leasing	402
<i>Secțiunea a 6-a. Obiectul contractului de leasing</i>	403

<i>Secțiunea a 7-a. Conținutul contractului</i>	403
§1. Elementele obligatorii ale contractului de leasing	403
§2. Cuprinsul contractului de leasing	405
<i>Secțiunea a 8-a. Efectele contractului de leasing</i>	406
§1. Obligațiile finanțatorului/locatorului	406
§2. Obligațiile utilizatorului	410
<i>Secțiunea a 9-a. Încetarea contractului de leasing</i>	414
§1. Expirarea duratei contractului	414
§2. Rezilierea contractului	414
Subcapitolul XI. Contractul de asociere în participație	415
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	415
<i>Secțiunea a 2-a. Particularitățile contractului de asociere în participație</i>	416
<i>Secțiunea a 3-a. Caracterele juridice</i>	418
<i>Secțiunea a 4-a. Delimitarea asocierii în participație de alte instituții juridice</i>	418
Asocierea în participație și societatea reglementată de Legea nr. 31/1990	418
<i>Secțiunea a 5-a. Principiile asocierii în participație</i>	419
§1. Principiul independenței juridice și comerciale a fiecărui asociat	419
§2. Principiul reciprocității asistenței manageriale, juridice, de marketing și comerciale	420
§3. Principiul priorității operațiunilor specifice asocierii în participație	420
<i>Secțiunea a 6-a. Părțile contractului de asociere în participație</i>	420
<i>Secțiunea a 7-a. Efectele contractului de asociere în participație în raporturile dintre asociați</i>	421
§1. Efectele contractului în raporturile dintre asociați	421
§8. Încetarea contractului	423
Subcapitolul XII. Contractul de factoring	423
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	423
<i>Secțiunea a 2-a. Caractere juridice</i>	424
<i>Secțiunea a 3-a. Formele factoringului</i>	425
§1. Factoringul cu regres	425
§2. Factoringul fără regres	425
§3. Factoringul la scadență	425
<i>Secțiunea a 4-a. Forma contractului de factoring</i>	425
<i>Secțiunea a 5-a. Părțile contractului</i>	426
§1. Aderentul	426
§2. Factorul	426
§3. Debitorul cedat	427
<i>Secțiunea a 6-a. Obiectul contractului</i>	427
<i>Secțiunea a 7-a. Efectele contractului de factoring</i>	427
§1. Obligațiile aderentului	427
§2. Obligațiile factorului	429
<i>Secțiunea a 8-a. Raporturile dintre debitorul cedat și părțile contractului de factoring</i>	431
§1. Raporturile dintre debitorul cedat și aderent	431

§2. Raporturile dintre debitorul cedat și societatea de factoring _____	431
<i>Secțiunea a 9-a. Delimitarea contractului de factoring de alte instituții juridice _____</i>	<i>432</i>
§1. Cesiunea de creanță _____	433
§2. Subrogația în drepturile creditorului _____	433
§3. Scontarea _____	433
<i>Secțiunea a 10-a. Încetarea contractului _____</i>	<i>434</i>
Subcapitolul XIII. Contractul de transport _____	434
<i>Secțiunea 1. Noțiuni generale _____</i>	<i>434</i>
§1. Noțiune și reglementare _____	434
§2. Părțile contractului _____	434
§3. Forma și proba contractului de transport _____	435
§4. Modalități de transport _____	435
§5. Încetarea contractului de transport _____	435
<i>Secțiunea a 2-a. Contractul de transport de bunuri _____</i>	<i>435</i>
§1. Documentele de transport _____	436
§2. Efectele contractului de transport de bunuri _____	437
<i>Secțiunea a 3-a. Contractul de transport de persoane și bagaje _____</i>	<i>446</i>
§1. Conținutul obligației de a transporta _____	447
§2. Obligații ale părților _____	447
§3. Răspunderea pentru persoana călătorului _____	447
§4. Răspunderea pentru bagaje și alte bunuri _____	448
§5. Transportul succesiv sau combinat _____	448
§6. Cedarea drepturilor călătorului _____	448
Subcapitolul XIV. Contractul de expediție _____	449
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare _____</i>	<i>449</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Efectele contractului de expediție _____</i>	<i>449</i>
§1. Obligațiile expeditorului _____	449
§2. Obligațiile comitentului _____	451
§3. Prescripția în raporturile juridice de expediție _____	451
§4. Încetarea contractului de expediție _____	452
Subcapitolul XV. Contractul de cont curent _____	452
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare _____</i>	<i>452</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Efectele contractului de cont curent _____</i>	<i>453</i>
§1. Efectele principale _____	453
§2. Efectele secundare _____	455
§3. Încheierea contului curent _____	455
§4. Încetarea contractului de cont curent _____	456
Subcapitolul XVI. Contractul de cont bancar curent _____	457
<i>Secțiunea 1. Prezentare generală _____</i>	<i>457</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Aspecte specifice _____</i>	<i>457</i>
§1. Dreptul de a dispune de soldul creditor _____	457
§2. Compensarea reciprocă a soldurilor _____	458
§3. Contul cu mai mulți titulari _____	458
§4. Contul curent indiviz _____	458

§5. Prescripția acțiunilor de valorificare a drepturilor specifice contului curent bancar _____	458
§6. Încetarea contului curent bancar _____	459
CAPITOLUL IX. TITLURILE DE CREDIT _____	460
Subcapitolul I. Noțiunea, caracterele juridice și clasificarea titlurilor de credit _____	460
<i>Secțiunea 1. Precizări prealabile _____</i>	460
<i>Secțiunea a 2-a. Caracterele titlurilor de credit _____</i>	461
<i>Secțiunea a 3-a. Clasificarea titlurilor de credit _____</i>	461
Subcapitolul II. Cambia _____	463
<i>Secțiunea 1. Noțiunea și caracterele cambiei _____</i>	463
<i>Secțiunea a 2-a. Cuprinsul cambiei _____</i>	465
§1. Mențiunile obligatorii ale cambiei _____	465
§2. Mențiunile facultative ale cambiei _____	467
§3. Consecințele lipsei mențiunilor obligatorii ale cambiei _____	468
§4. Cambia în alb _____	469
<i>Secțiunea a 3-a. Girul cambiei _____</i>	469
§1. Noțiune _____	469
§2. Condițiile de validitate a girului _____	469
§3. Efectele transmiterii cambiei prin gir _____	470
<i>Secțiunea a 4-a. Avalul cambiei _____</i>	471
§1. Noțiune _____	471
§2. Condițiile de valabilitate ale avalului _____	472
§3. Efectele avalului _____	472
<i>Secțiunea a 5-a. Acceptarea cambiei de către tras _____</i>	473
§1. Noțiune _____	473
§2. Prezentarea cambiei pentru acceptare _____	473
§3. Condițiile acceptării cambiei _____	474
§4. Efectele acceptării cambiei de către tras _____	474
§5. Acceptarea cambiei de către alte persoane _____	475
<i>Secțiunea a 6-a. Plata cambiei _____</i>	476
Subsecțiunea 1. Noțiuni generale _____	476
Subsecțiunea a 2-a. Consecințele neplății cambiei _____	478
§1. Acțiunile cambiale _____	478
§2. Acțiunile extracambiale _____	481
Subcapitolul III. Biletul la ordin _____	483
<i>Secțiunea 1. Noțiunea și caracterele biletului la ordin _____</i>	483
<i>Secțiunea a 2-a. Cuprinsul biletului la ordin _____</i>	484
§1. Mențiunile obligatorii ale biletului la ordin _____	484
§2. Consecințele nerespectării mențiunilor obligatorii ale biletului la ordin _____	485
§3. Biletul la ordin în alb _____	485
<i>Secțiunea a 3-a. Girul biletului la ordin _____</i>	486
<i>Secțiunea a 4-a. Avalul biletului la ordin _____</i>	486

<i>Secțiunea a 5-a. Plata biletului la ordin</i>	486
Subcapitolul IV. Cecul	487
<i>Secțiunea 1. Noțiunea, reglementarea și particularitățile cecului</i>	487
<i>Secțiunea a 2-a. Condiții speciale privind emiterea cecului</i>	488
<i>Secțiunea a 3-a. Cuprinsul cecului</i>	488
§1. Mențiunile obligatorii ale cecului	488
§2. Consecințele nerespectării condițiilor privind mențiunile obligatorii ale cecului	489
<i>Secțiunea a 4-a. Transmiterea cecului</i>	490
§1. Transmiterea cecului la ordin	490
§2. Transmiterea cecului la purtător	490
§3. Transmiterea cecului nominativ	490
<i>Secțiunea a 5-a. Avalul cecului</i>	490
<i>Secțiunea a 6-a. Plata cecului</i>	491
§1. Noțiuni generale	491
§2. Consecințele neplății cecului	491
Subcapitolul IV. Incidența bancară	492
<i>Secțiunea 1. Considerații introductive</i>	492
<i>Secțiunea a 2-a. Centrala incidentelor de plăți</i>	492
<i>Secțiunea a 3-a. Structura Centralei Incidentelor de Plăți</i>	493
<i>Secțiunea a 4-a. Noțiunea și caracteristicile incidentelor bancare</i>	493
<i>Secțiunea a 5-a. Interdicția bancară</i>	494
<i>Secțiunea a 6-a. Persoanele obligate să furnizeze informații aferente incidentelor de plăți la CIP</i>	495
<i>Secțiunea a 7-a. Transmiterea și înregistrarea informației privind incidentele de plăți</i>	496
CAPITOLUL X. REGIMUL JURIDIC APLICABIL PROFESIONIȘTILOR	
COMERCIANȚI AFLAȚI ÎN DIFICULTATE FINANCIARĂ	499
Subcapitolul I. Concordatul preventiv și mandatul ad-hoc	499
<i>Secțiunea 1. Noțiunea și domeniul de aplicare</i>	499
<i>Secțiunea a 2-a. Scopul concordatului preventiv și al mandatului ad-hoc</i>	501
<i>Secțiunea a 3-a. Organele care aplică procedurile specifice mandatului ad-hoc și concordatului preventiv</i>	501
<i>Secțiunea a 4-a. Mandatul ad-hoc</i>	502
§1. Precizări prealabile	502
§2. Desemnarea mandatarului ad-hoc	502
§3. Durata mandatului ad-hoc	503
§4. Remunerarea mandatarului ad-hoc	503
§5. Obiectul mandatului ad-hoc	503
§6. Încetarea mandatului ad-hoc	504
<i>Secțiunea a 5-a. Concordatul preventiv</i>	504
§1. Precizări prealabile	504
§2. Beneficiarii procedurii	504
§3. Participanții la procedura concordatului preventiv	505

§4. Deschiderea procedurii concordatului _____	506
§5. Durata concordatului preventiv _____	509
§6. Încetarea concordatului preventiv _____	509
Subcapitolul II. Procedura insolvenței _____	510
<i>Secțiunea 1. Noțiuni introductive _____</i>	<i>510</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Noțiunea, domeniul de aplicare, principiile și caracterele procedurii insolvenței _____</i>	<i>511</i>
§1. Noțiunea, domeniul de aplicare și reglementarea procedurii insolvenței _____	511
§2. Principiile procedurii insolvenței _____	513
§3. Scopul, căile și modalitățile de realizare _____	514
§4. Caracterele procedurii insolvenței _____	516
<i>Secțiunea a 3-a. Condițiile aplicării procedurii insolvenței _____</i>	<i>516</i>
Subsecțiunea 1. Debitorul să facă parte din categoriile de entități cărora li se aplică procedura insolvenței _____	517
§1. Categoriile de debitori cărora li se aplică procedura generală _____	517
§2. Categoriile de debitori supuși procedurii simplificate _____	519
Subsecțiunea a 2-a. Insolvența debitorului _____	522
§1. Noțiunea de insolvență _____	522
§2. Insolvența prezumată și insolvența iminentă a debitorului _____	523
§3. Delimitarea insolvenței de insolvabilitatea debitorului _____	523
§4. Dovada insolvenței debitorului _____	524
<i>Secțiunea a 4-a. Participanții la procedura insolvenței _____</i>	<i>525</i>
Subsecțiunea 1. Organele care aplică procedura insolvenței _____	525
§1. Instanțele judecătorești _____	525
§2. Judecătorul-sindic _____	526
§3. Administratorul judiciar _____	528
§4. Lichidatorul _____	531
Subsecțiunea a 2-a. Alți participanți la procedura insolvenței _____	532
§1. Adunarea creditorilor _____	532
§2. Comitetul creditorilor _____	533
§3. Administratorul special _____	534
<i>Secțiunea a 5-a. Deschiderea procedurii insolvenței _____</i>	<i>536</i>
§1. Cererea debitorului _____	536
§2. Cererea creditorilor _____	540
§3. Efectele deschiderii procedurii insolvenței _____	542
<i>Secțiunea a 6-a. Regimul actelor juridice anterioare deschiderii procedurii _____</i>	<i>544</i>
§1. Cadrul general _____	544
§2. Acte sau operațiuni pentru care se poate cere anularea _____	546
§3. Efectele anulării actelor juridice _____	547
§4. Acțiunea în anulare împotriva terțului subdobânditor _____	548
§5. Contractele aflate în curs de executare _____	548
<i>Secțiunea a 7-a. Primele măsuri _____</i>	<i>551</i>
§1. Noțiuni generale _____	551
§2. Notificarea deschiderii procedurii și a primelor măsuri _____	551

§3. Declararea creanțelor creditorilor _____	552
§4. Rapoartele administratorului judiciar privind situația debitorului _____	553
<i>Secțiunea a 8-a. Reorganizarea judiciară _____</i>	<i>555</i>
§1. Noțiuni introductive _____	555
§2. Planul de reorganizare _____	555
<i>Secțiunea a 9-a. Falimentul _____</i>	<i>558</i>
§1. Noțiune _____	558
§2. Cazurile de aplicare a procedurii falimentului _____	558
§3. Măsurile dispuse de judecătorul-sindic _____	559
§4. Notificarea intrării debitorului în procedura falimentului _____	559
§5. Declararea creanțelor în procedura falimentului _____	560
§6. Lichidarea averii debitorului _____	560
<i>Secțiunea a 10-a. Închiderea procedurii insolvenței _____</i>	<i>565</i>
§1. Cazurile de închidere a procedurii insolvenței _____	565
§2. Efectele închiderii procedurii insolvenței _____	566
<i>Secțiunea a 11-a. Răspunderea persoanelor care au contribuit la starea de insolvență a debitorului _____</i>	<i>567</i>
§1. Noțiuni introductive _____	567
§2. Persoanele obligate să răspundă _____	567
§3. Condițiile răspunderii _____	568
Subcapitolul III. Grupul de societăți _____	574
<i>Secțiunea 1. Contextul reglementării _____</i>	<i>574</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Noțiune și domeniul de reglementare _____</i>	<i>575</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Participanții la procedură _____</i>	<i>576</i>
§1. Tribunalul competent _____	576
§2. Judecătorul-sindic _____	576
§3. Administratorul judiciar _____	576
§4. Comitetul creditorilor _____	577
§5. Administratorul special _____	577
<i>Secțiunea a 4-a. Deschiderea și derularea procedurii _____</i>	<i>577</i>
§1. Deschiderea procedurii _____	577
§2. Creanțele membrilor grupului _____	578
§3. Acțiunile în anularea constituirilor ori transferului de drepturi patrimoniale _____	578
§4. Împrumuturi intra-grup _____	578
§5. Reorganizarea _____	578
Subcapitolul IV. Insolvența transfrontalieră _____	579
Subcapitolul V. Insolvența persoanei fizice _____	580
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ _____	583

CAPITOLUL II. ÎNTREPRINDEREA COMERCIALĂ – FORMĂ JURIDICĂ A DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚII COMERCIALE

Secțiunea 1. Câteva aspecte privind actele și faptele comerciale în reglementarea Codului comercial

Așa cum am precizat și în cele de mai sus, Codul comercial reglementa faptele, actele și operațiunile pe care le intitula generic „fapte de comerț”^[1]. Principalele norme din Codul comercial relative la faptele de comerț erau cuprinse în art. 3, art. 4 și art. 56.

Articolul 3 C. com. prevedea: „Legea consideră ca fapte de comerț:

1. cumpărările de produse sau de mărfuri spre a se revinde, fie în natură, fie după ce se vor fi lucrat sau pus în lucru, ori numai spre a se închiria; asemenea și cumpărarea spre a se revinde de obligațiuni ale statului sau alte titluri de credit circulând în comerț;

2. vânzările de produse, vânzările și închirierile de mărfuri, în natură sau lucrate, și vânzările de obligațiuni ale statului sau alte titluri de credit circulând în comerț, când vor fi fost cumpărate cu scop de revânzare sau închiriere;

3. contractele de report asupra obligațiilor de stat sau altor titluri de credit circulând în comerț;

4. cumpărările sau vânzările de părți sau de acțiuni ale societăților comerciale;

5. orice întreprinderi de furnituri;

6. întreprinderile de spectacole publice;

7. întreprinderile de comisioane, agenții și oficiuri de afaceri;

8. întreprinderile de construcții;

9. întreprinderile de fabrici, de manufactură și imprimerie;

10. întreprinderile de editură, librărie și obiecte de artă, când altul decât autorul sau artistul vinde;

11. operațiunile de bancă și schimb;

12. operațiunile de mijlocire (sămsărie) în afaceri comerciale;

13. întreprinderile de transporturi de persoane sau de lucruri, pe apă sau pe uscat;

14. cambiile și ordinele în produse sau mărfuri;

15. construcțiunea, cumpărarea, vânzarea și revânzarea de tot felul de vase pentru navigațiunea interioară și exterioară și tot ce privește echiparea, armarea și aprovizionarea unui vas;

16. expedițiunile maritime, închirierile de vase, împrumuturile maritime și toate contractele privitoare la comerțul pe mare și la navigațiune;

17. asigurările terestre, chiar mutuale, în contra daunelor și asupra vieții;

18. asigurările, chiar mutuale, contra riscurilor navigațiunei;

19. depozitele pentru cauză de comerț;

^[1] Pentru o prezentare succintă a principalelor operațiuni comerciale în contextul legislativ actual, a se vedea, R.N. CATANĂ, *op. cit.*, p. 37 și urm.

20. depozitele în docuri și antrepozite, precum și toate operațiunile asupra recipiselor de depozit (warante) și asupra scrisurilor de gaj, liberate de ele”.

În continuare, art. 4 C. com. stipula: „Se socotesc, afară de acestea, ca fapte de comerț, celelalte contracte și obligațiuni ale unui comerciant, dacă nu sunt de natură civilă sau dacă contrariul nu rezultă din însuși actul”.

În sfârșit, art. 56 C. com. dispunea: „Dacă un act este comercial numai pentru una din părți, toți contractanții sunt supuși, în cât privește acel act, legii comerciale, afară de dispozițiile privitoare la persoana chiar a comercianților și de cazurile în care legea ar dispune altfel”.

În știința dreptului comercial, faptele de comerț reglementate de Codul comercial erau împărțite în trei categorii: faptele de comerț obiective (art. 3 C. com.), faptele de comerț subiective (art. 4 C. com.) și faptele de comerț unilaterale sau mixte (art. 56 C. com.)^[1].

Așa cum se susține în doctrina de specialitate^[2], Codul comercial român, ca și modelul său italian, a reglementat sistemul obiectiv al dreptului comercial, deoarece enumera operațiunile considerate drept fapte de comerț, completat cu criteriul subiectiv. Principala consecință generată de opțiunea legiuitorului nostru pentru sistemul obiectiv cu prilejul adoptării Codul comercial a constat în împrejurarea că săvârșirea faptelor de comerț enumerate la art. 3 conducea la dobândirea calității de comerciant. În acest sens, art. 7 C. com. prevedea: „sunt comercianți aceia care fac fapte de comerț, având comerțul ca o profesiune obișnuită, și societățile comerciale”.

Deși, spre deosebire de modelul său, Codul comercial italian din 1882 și Codul comercial francez din 1807 care reglementează actele de comerț, Codul comercial român a consacrat faptele de comerț, iar nu actele de comerț. În doctrina de specialitate^[3] s-a apreciat pe bună dreptate că legiuitorul a voit să supună legilor comerciale nu doar raporturile rezultate din actele juridice (manifestările de voință săvârșite în scopul de a produce efecte juridice), ci și raporturile izvorâte din faptele juridice (manifestările de voință săvârșite fără intenția de a produce efecte juridice sau orice alte împrejurări de care legea leagă producerea unor efecte juridice). Pe acest raționament erau considerate comerciale nu numai actele juridice, ci și faptele licite, precum îmbogățirea fără justă cauză; plata nedatorată; gestiunea de afaceri și faptele ilicite, săvârșite de comercianți în legătură cu activitatea comercială.

În ceea ce privește caracterul enumerării, opinia dominantă în doctrină era aceea că art. 3 C. com. avea un caracter enunțiativ, exemplificativ, iar nu limitativ^[4]. Un argument puternic în susținerea caracterului enunțiativ al reglementării faptelor de comerț din art. 3 C. com. îl constituia însăși exprimarea normei potrivit căreia „legea consideră ca fapte de comerț (...)”. Mai exact, legiuitorul nu folosea o exprimare imperativă în enumerarea folosită. Un alt argument de substanță îl constituia prevederea din art. 4 C. com. potrivit căreia erau calificate ca fiind fapte de comerț toate celelalte contracte și obligațiuni ale unui comerciant, dacă nu erau de natură civilă sau contrariul nu rezulta din

^[1] ST.D. CĂRPENARU, *op. cit.*, 2009, p. 40; S. ANGHENI, M. VOLONCIU, C. STOICA, *op. cit.*, p. 19; S. POPA, *op. cit.*, p. 27; GH. PIPEREA, *Drept comercial*, vol. I, 2008, p. 33, acesta din urmă tratează separat actele de comerț unilaterale sau mixte.

^[2] ST.D. CĂRPENARU, *op. cit.*, 2009, p. 33.

^[3] *Ibidem*.

^[4] ST.D. CĂRPENARU, *op. cit.*, 2009, p. 34 și autorii acolo citați.

însuși actul. De aceea, în doctrina și în practica judiciară erau considerate ca fiind fapte de comerț și operațiuni precum: hotelăria, publicitatea, producția de film și televiziune, franciza, leasingul, factoringul etc., activități care nu existau în momentul adoptării Codului comercial dar a căror comercialitate este astăzi incontestabilă.

Deși abrogate, textele Codului comercial referitoare la faptele de comerț pot servi ca *orientare în operațiunea de calificare a unei întreprinderi* ca având natură civilă sau comercială. De exemplu, ori de câte ori în practică suntem în prezența unor fapte dintre cele ce erau reglementate de art. 3 C. com., precum cumpărarea în scop de revânzare, activitățile de fabrică și manufactură, activitățile de construcții, de spectacole publice, activitățile de transport etc., pot fi calificate drept întreprinderi comerciale sau economice, deoarece astfel de operațiuni sunt rezervate profesioniștilor care au calitatea de comercianți, iar nu oricăror persoane care desfășoară o activitate organizată sub forma unei întreprinderi, în accepțiunea actualului Cod civil.

Tot astfel, se poate susține că, odată dobândită calitatea de comerciant de către profesionistul persoană fizică în condițiile O.U.G. nr. 44/2008 sau ca societate în condițiile Legii nr. 31/1990, cu privire la aceste entități operează prezumția de comercialitate a tuturor actelor, faptelor și operațiunilor specifice întreprinderii pe care o realizează.

Secțiunea a 2-a. Întreprinderea – principala formă a desfășurării activității comerciale

Așa cum arătam și în cele de mai sus, Codul comercial reglementa, în art. 3, o serie de întreprinderi pe care le califica drept fapte de comerț. Astfel, erau considerate fapte de comerț întreprinderile de spectacole publice, întreprinderile de comisioane, agenții și oficii de afaceri, întreprinderile de construcții, întreprinderile de fabrică, de manufactură și imprimărie, întreprinderile de editură, librărie și obiecte de artă, întreprinderile de transporturi de persoane sau de lucruri etc.

Întrucât Codul comercial nu definea noțiunea de întreprindere, în doctrină au fost date mai multe definiții ale acesteia. Astfel, în concepția clasică a dreptului comercial, întreprinderea a fost definită ca un organism economic, în fruntea căreia se află o persoană numită întreprinzător, care combină forțele naturii cu capitalul și munca în scopul producerii de bunuri și servicii^[1]. În doctrina modernă a dreptului comercial, întreprinderea a fost definită ca un grup uman, coordonat de organizator, în scopul realizării unei activități comerciale^[2]. Într-o altă accepțiune, întreprinderea apare ca un organism economic și social; ea constituie o organizare autonomă a unei activități, cu ajutorul factorilor de producție (forțele naturii, capitalul și munca) de către întreprinzător, pe riscul său, în scopul producerii de bunuri, executării de lucrări și prestării de servicii în vederea obținerii de profit^[3].

Se observă că, în reglementarea Codului comercial român, noțiunea de întreprindere desemna o activitate organizată de o persoană fizică sau juridică pentru realizarea de bunuri

^[1] A se vedea ST.D. CĂRPENARU, *op. cit.*, 2016, p. 34.; pentru analiza noțiunii de *întreprindere*, a se vedea și R.N. CATANĂ, *op. cit.*, p. 33 și urm.

^[2] A se vedea ST.D. CĂRPENARU, *op. cit.*, 2016, p. 34.

^[3] A se vedea ST.D. CĂRPENARU, *op. cit.*, 2016, p. 35.

și servicii, iar nu un subiect de drept. Calitatea de subiect de drept o avea întreprinzătorul, cel care organiza pe riscul său activitatea; acesta putea fi o persoană fizică, în cazul întreprinderii individuale, sau o societate comercială, în cazul întreprinderii societare^[1].

Diferite acte normative cuprind și ele definiții ale întreprinderii. Astfel, Legea nr. 346/2004^[2] privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii definește în art. 2 întreprinderea ca fiind orice formă de organizare a unei activități economice, autorizată potrivit legilor în vigoare să facă activități de producție, comerț sau prestări de servicii, în scopul obținerii de venituri, în condiții de concurență. O definiție legală găsim și în O.U.G. nr. 44/2008, art. 2 lit. f) potrivit căreia întreprinderea economică este activitatea economică desfășurată în mod organizat, permanent și sistematic, combinând resurse financiare, forță de muncă, materii prime, mijloace logistice și informație, pe riscul întreprinzătorului, în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.

Codul civil actual a legiferat o nouă concepție privind sistemul de reglementare a raporturilor juridice civile și comerciale, în sensul că a consacrat *principiul unității de reglementare* a raporturilor juridice patrimoniale și nepatrimoniale^[3].

Articolul 3 C. civ. prevede că dispozițiile lui se aplică și raporturilor dintre profesioniști, precum și raporturilor dintre aceștia și orice alte subiecte de drept civil. Potrivit dispozițiilor aceluiși art. 3 C. civ., sunt considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere. În accepțiunea Codului civil, constituie exploatarea unei întreprinderi exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate care constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu un scop lucrativ. Se observă astfel că în reglementarea Codului civil, desfășurarea unei activități organizate și sistematizate califică această activitate ca fiind întreprindere, iar persoana care o exploatează dobândește statutul juridic de profesionist.

Așadar, Codul civil a schimbat în mod fundamental concepția privind întreprinderea. Dacă în reglementarea Codului comercial, întreprinderea reprezenta o categorie a faptelor de comerț obiective, Codul civil generalizează noțiunea de întreprindere la toate activitățile cu caracter profesional^[4]. Pornind de la definiția dată întreprinderii de art. 3 C. civ., în literatura de specialitate^[5] au fost surprinse și principalele caractere ale întreprinderii:

- noțiunea de întreprindere desemnează o activitate sistematic organizată, care se desfășoară permanent și potrivit unor reguli proprii;
- organizarea activității are un caracter autonom; cel ce organizează activitatea este independent în luarea deciziilor;
- activitatea este realizată de una sau mai multe persoane, pe riscul lor, dobândind astfel calitatea de profesioniști;
- obiectul activității organizate este producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri, prestarea de servicii, executarea de lucrări;
- scopul realizării activității poate consta în obținerea unui profit sau realizarea unui scop nonprofit.

^[1] A se vedea ST.D. CĂRPENARU, *op. cit.*, 2009, p. 46.

^[2] M. Of. nr. 681 din 29 iulie 2004.

^[3] A se vedea ST.D. CĂRPENARU, *Dreptul comercial în condițiile noului Cod civil*, în C.J. nr. 10/2010, p. 545.

^[4] *Idem*, p. 544.

^[5] *Idem*, p. 545.

Așa cum s-a subliniat în doctrina dreptului comercial^[1], în caracterizarea întreprinderii, criteriul esențial este scopul urmărit de persoana sau persoanele care organizează activitatea. Desfășurarea unei activități organizate, cu caracter profesional, în scopul obținerii unui profit, este proprie activității economice (comerciale). Aceasta înseamnă că o întreprindere al cărei scop este obținerea profitului este o întreprindere comercială, economică, și dimpotrivă, întreprinderea având un scop nonprofit este o întreprindere civilă (necomercială)^[2].

Ca argument legal în susținerea divizării activităților organizate în funcție de scopul acestora în întreprinderi comerciale și întreprinderi civile (necomerciale) îl constituie dispozițiile art. 1 din Legea nr. 31/1990, care prevăd că în vederea desfășurării de activități cu scop lucrativ, persoanele fizice și persoanele juridice se pot asocia și pot constitui societăți cu personalitate juridică. Nu încapă îndoială că activitatea desfășurată de o societate cu personalitate juridică se înfățișează ca o veritabilă întreprindere în semnificația juridică a acesteia reglementată de Codul civil. Așadar, activitățile societăților cu personalitate juridică sunt întreprinderi comerciale deoarece se constituie și funcționează cu scop lucrativ, adică acela de obținere a unui profit.

Așa cum am arătat în rândurile anterioare, O.U.G. nr. 44/2008 consacră și ea o definiție a întreprinderii economice, desemnând prin aceasta activitatea economică desfășurată în mod organizat, permanent și sistematic, combinând resurse financiare, forță de muncă, materii prime, mijloace logistice și informație, pe riscul întreprinzătorului, în cazurile și în condițiile prevăzute de lege. Specificul întreprinderii economice reglementate de O.U.G. nr. 44/2008 constă în aceea că este destinată persoanelor fizice. Într-adevăr, potrivit art. 4 din O.U.G. nr. 44/2008, persoanele fizice pot desfășura activități economice în următoarele forme: individual și independent, ca persoane fizice autorizate, ca întreprinzători titulari ai unei întreprinderi individuale și ca membri ai unei întreprinderi familiale. Obiectul activității caracteristic întreprinderii economice consacrate de O.U.G. nr. 44/2008 este similar cu cel al întreprinderii reglementate de art. 3 C. civ., respectiv producerea și circulația bunurilor, executarea de lucrări și prestarea de servicii. Este fără îndoială că scopul desfășurării activităților ce alcătuiesc conținutul întreprinderii economice reglementate de O.U.G. nr. 44/2008 este obținerea de profit.

Această susținere își are suportul legal în semnificația juridică atribuită noțiunii de „*activitate economică*” de O.U.G. nr. 44/2008, care în art. 2 lit. a) prevede că activitate economică reprezintă activitate cu scop „lucrativ”, constând în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii.

În consecință, identic întreprinderilor organizate de societățile comerciale (al căror scop este consacrat în art. 1 din Legea nr. 31/1990), întreprinderile legiferate prin O.U.G. nr. 44/2008 sunt întreprinderi comerciale, de vreme ce activitatea economică exercitată de acestea are scop lucrativ. Mai mult, din economia reglementărilor ordonanței se deduce că activitatea cu scop lucrativ este de esența întreprinderilor consacrate de acest act normativ.

^[1] *Ibidem.*

^[2] *Ibidem.*

§1. Întreprinderea comercială

Așa cum s-a remarcat în doctrina de specialitate^[1], desfășurarea unei activități economice (comerciale) impune încheierea unor acte juridice și săvârșirea unor fapte juridice și operațiuni comerciale. În accepțiunea actualelor reglementări, aceasta înseamnă că întreprinderea economică (comercială) se realizează prin acte juridice, fapte juridice și operațiuni comerciale^[2]. Întrucât privesc o întreprindere economică (comercială), aceste acte juridice, fapte și operațiuni economice pot fi denumite, convențional, acte juridice comerciale^[3]. Denumirea de acte de comerț are și un fundament legal în dispozițiile art. 8 alin. (2) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, care prevede că în toate actele normative în vigoare, expresiile „acte de comerț”, respectiv „fapte de comerț” se înlocuiesc cu expresia „activități de producție, comerț sau prestări de servicii”.

Pornind de la actualele realități legislative, în literatura juridică de specialitate^[4], actele juridice comerciale sunt definite ca fiind actele juridice, faptele juridice și operațiunile economice prin care se realizează, de către un comerciant, activități economice privind producerea și circulația mărfurilor, executarea de lucrări și prestarea de servicii, cu scopul obținerii de profit, în cadrul unei întreprinderi economice (comerciale). Sunt evidențiate astfel și principalele caractere ale actelor juridice comerciale^[5]:

- actele juridice comerciale sunt actele juridice pe care le impune exploatarea unei întreprinderi economice (comerciale);
- aceste acte juridice sunt săvârșite de către profesioniști, denumiți comercianți, titulari ai întreprinderii;
- actele juridice comerciale au ca obiect producerea și circulația mărfurilor, executarea de lucrări și prestarea de servicii;
- actele juridice comerciale au drept scop obținerea unui profit.

În condițiile noului Cod civil, regimul juridic al actelor comerciale este același cu cel al actelor juridice civile, cu deosebirea că acestea pot fi săvârșite doar de către titularii întreprinderilor economice (comerciale) și nu de către orice alte întreprinderi sau subiecte de drept civil. Codul civil cuprinde puține dispoziții derogatorii de la principiul unității de reglementare a raporturilor juridice civile și a raporturilor comerciale^[6].

Sunt date ca exemple prevederile art. 1297 C. civ. potrivit cărora: „(1) Contractul încheiat de reprezentant în limita puterilor conferite, atunci când terțul contractant nu cunoștea și nici nu ar fi trebuit să cunoască faptul că reprezentantul acționa în această calitate, îl obligă numai pe reprezentant și pe terț, dacă prin lege nu se prevede altfel. (2) Cu toate acestea, dacă reprezentantul, atunci când contractează cu terțul în limita puterilor conferite, pe seama unei întreprinderi, pretinde că este titularul acesteia, terțul

[1] ST.D. CĂRPENARU, *Dreptul comercial în condițiile noului Cod civil*, în C.J. nr. 10/2010, p. 546.

[2] Pentru specificul obligațiilor asumate în exploatarea unei întreprinderi și principalele operațiuni exercitate, a se vedea R.N. CATANĂ, *op. cit.*, p. 37 și urm.

[3] ST.D. CĂRPENARU, *Dreptul comercial în condițiile noului Cod civil*, în C.J. nr. 10/2010, p. 546.

[4] *Ibidem*.

[5] *Ibidem*.

[6] *Ibidem*.

care descoperă ulterior identitatea adevăratului titular poate să exercite și împotriva acestuia din urmă drepturile pe care le are împotriva reprezentantului”.

Cu privire la solidaritate, art. 1446 C. civ. dispune: „Solidaritatea se prezumă între debitorii unei obligații contractate în exercițiul activității unei întreprinderi, dacă prin lege nu se prevede altfel”.

De asemenea, art. 2010 alin. (1) C. civ. consacră prezumția titlului oneros al mandatului dat pentru acte de exercitare a unei activități profesionale.

În sfârșit, în privința întârzierii în executarea obligațiilor, art. 1523 alin. (2) lit. d) C. civ. dispune că debitorul se află de drept în întârziere în cazul în care „nu a fost executată obligația de a plăti o sumă de bani, asumată în exercițiul activității unei întreprinderi”.

În concluzie, având în vedere reglementările noului Codul civil, întreprinderea nu mai este o faptă de comerț ca în reglementarea Codului comercial, ci ea reprezintă forma juridică în care se desfășoară o activitate, economică sau civilă, cu caracter profesional^[1]. Dacă activitatea privește producția, comerțul, prestarea de servicii și executarea de lucrări cu scopul obținerii de profit, atunci ea constituie o întreprindere economică/comercială și reprezintă principala formă de desfășurare a activității comerciale.

§2. Întreprinderea civilă (necomercială)

Așa cum se poate observa, în concepția Codului civil, exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate care constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii este calificată drept întreprindere indiferent dacă are sau nu scop lucrativ.

După cum s-a văzut în cele de mai sus, dacă activitatea are scop lucrativ, atunci întreprinderea este economică (comercială), iar dacă activitatea nu are un scop lucrativ, adică nu se urmărește obținerea profitului, atunci activitatea în cauză constituie o întreprindere civilă. De exemplu, în cazul în care o persoană fizică sau membrii unei familii se ocupă cu activitatea de producție agricolă, zootehnică etc., dar nu urmăresc obținerea profitului, ci satisfacerea nevoilor proprii de existență, activitatea respectivă are natura juridică a unei întreprinderi civile (neeconomice).

Tot întreprinderi civile sunt și activitățile (necomerciale) desfășurate în cadrul profesiilor liberale (activități avocațiale, medicale etc.). Activitățile desfășurate în cadrul profesiilor liberale rămân civile, deoarece există importante diferențe de natură și scop între o întreprindere organizată de către un liber profesionist și o întreprindere organizată de către un comerciant. Medicul, avocatul, notarul public, executorul judecătoresc etc. își organizează activitatea astfel încât aceasta se înfățișează ca o veritabilă întreprindere în accepțiunea art. 3 C. civ., iar cei care le realizează sunt de asemenea profesioniști în virtutea aceluiași articol, numai că activitatea și scopul unor astfel de întreprinderi diferă în mod substanțial de cel al întreprinderilor comerciale.

În primul rând, activitățile specifice întreprinderilor liberale nu au caracter economic, cum sunt întreprinderile comerciale.

Apoi, activitatea specifică întreprinderilor liberale nu are scop lucrativ ori speculativ. Prin desfășurarea unei întreprinderi liberale nu se urmărește obținerea unui profit, ca în cazul

^[1] ST.D. CĂRPENARU, *Dreptul comercial în condițiile noului Cod civil*, în C.J. nr. 10/2010, p. 545.

întreprinderilor comerciale. Deși activitățile derulate de întreprinderile liberale nu sunt dezinteresate, gratuite, remunerația obținută în schimbul activității prestate nu poate fi privită ca fiind un profit al întreprinderii, în sensul caracteristic întreprinderilor comerciale, având în vedere că ea nu reprezintă altceva decât plata unui serviciu. Altfel spus, nu se poate susține că profesionistul avocat, notar, executor judecătoresc, medic speculează asupra propriilor abilități și cunoștințe profesionale în scopul obținerii unui profit.

De asemenea, întreprinzătorul întreprinderii liberale nu este supus înregistrării în registrul comerțului, iar scopul activității ce o desfășoară este acela de a pune la dispoziția publicului cunoștințele și abilitățile sale în domeniul în care este specializat. Pentru serviciile prestate, titularul întreprinderii profesiei liberale încasează un onorariu care reprezintă prețul muncii sale, remunerație care este diferită de regimul juridic al noțiunii de profit.

Pe de altă parte, întreprinderea liberală este strâns legată de profesia întreprinzătorului, pe când întreprinderea comercială nu presupune o astfel de specializare a celor care decid să o organizeze. Mai exact, persoanele care se asociază în vederea constituirii unei societăți comerciale nu trebuie să fie specializate în realizarea obiectului de activitate al societății ce o înființează, pe când liberii profesioniști (avocații, notarii, executorii judecătorești, experții, medicii) nu pot organiza o întreprindere liberală decât dacă au calitatea specifică activității pe care urmează să o desfășoare în strictă conformitate cu legea organică a profesiei în care se organizează întreprinderea.

În sfârșit, pentru considerentele de mai sus, întreprinderile civile/profesionale nu sunt enumerate printre entitățile obligate să se înregistreze în registrul comerțului.